

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י' ניסן תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות לה
דף היומי בהלכה: מסעיף י' עד סעיף י"ב.
מוסר: חפץ חיים - כלל ו' אות ג' עד אות ה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבטחון פתיחה 'ואם יבטח ברוב עושרו' עד 'ומתועלת הבטחון בה' בענין התורה'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

ביקשו מכם את הדירה לפסח? אל תחמיצו את הסיפור הזה | "לראשונה בחיי הרגשתי כמו נסיך", סיפר יעקב תזיזה מירושלים ומתי אכל מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל בננה לראשונה בחייו? | נזהרים משרויה? מה תעשו אם המצה נגעה במרק? | 2377

על דא ועל הא

**אחד מבני המשפחה יוצא לרחוב לחפש ישועה.
ואז הוא מבחין בזוג מבוגר צועדים לאיטם.
הוא ניגש אל הזקן ואמר: "אני רוצה לזכות
אתכם בהכנסת אורחים למאה איש!"**

ביקשו מכם את הדירה לפסח? אל תחמיצו את הסיפור הזה

שהאכלת מאה אורחים!"
"כן! בוא איתי". פוקד האיש. מגיעים לביתו. האיש מצייד אותם בבקבוק יין וגם במיץ ענבים.
במוצאי-שבת הם חוזרים לבית האיש כדי לשלם לו על היין. האשה פותחת את הדלת ומגיבה שלא נראה לה שבעלה ימכור את המצווה בשלושים שקל - אבל בוא נשאל אותו: "יעקב, תרד!" היא מכריזה.
הוא יורד מהקומה השנייה וספר בידו. האדם בדלת מגיש לו את הכסף, הוא מסרב לקבל ובמקום זאת מבקש ממנו להקשיב: "דע לך, מזה עשרים שנה שאנחנו גרים פה. מעולם לא עברה עלינו שבת ללא אורחים. אבל ביום חמישי האחרון לא הרגישה הגברת טוב, ונאלצנו לקבל החלטה כואבת: השבת נוותר על אורחים! בסופו של דבר שלחתם לנו אתם מאה אורחים - אז עכשיו אתה מצפה שניקח עבור הזכות הזו שלושים שקל?!..."

בין הזמנים אב תשע"ט. משפחה מורחבת של כמאה נפש בלי עין הרע מבני-ברק מתארחת בירושלים, במבנה של מוסד תורני בשכונת קטמון. את התפילות הם מקיימים במנין משפחתי. ברוך השם לא חסר להם 'צענטער' [-עשירי].
ארבעים דקות לאחר השקיעה מתפללים מעריב, ומסבים לסעודת ליל-שבת. אבל אין סעודה, כי כשאין קידוש - אין סעודה, וכשאין יין - אין קידוש... מה עושים? הם לא מכירים אף אחד באזור. מכיוון שבבין הזמנים עסקינן, אף אחד לא ממנה. מחייכים נוכח ההפתעה.
בתום דקות ארוכות יוצא אחד מבני המשפחה לרחוב לחפש ישועה. ואז מבחין בזוג מבוגר, אמריקאים, צועדים לאיטם. הוא ניגש אל הזקן ואמר: "אני רוצה לזכות אתכם בהכנסת אורחים למאה איש!" "אוהו!" מגיב האיש באושר לא מוסתר. הוא מוסיף: "בשמחה!..." אך כמובן לא מבין מי מצפה ממנו לארח 100 איש... ואז מסביר מידוענו: אנחנו נמצאים פה מאה נפשות בלי אפשרות לאכול. אם במקרה יש לך יין מיותר, הרי זה נחשב

וזו לא תמיד מצווה קלה. בית עם ילדים קטנים - שמשותבבים בו - נראה כפי שהוא נראה, ולא פשוט להכין אותו לאורחים. ואם תאמר, למסור אותו כמות-שהוא? הרי בעלת הבית מתביישת... לפעמים גם אורחים לא שומרים על הבית כמו שבעלי הבית מצפים מהם, ולא בכדי היא מהמצוות "שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא"...

(ישראל למברגר, מוסף שבת קודש)

בימינו, כאשר התחבורה כה מפותחת, הפכה מצוות הכנסת אורחים למצווה נדירה... מאז בריאת העולם ועד לפני כמאה שנה, כאשר התרחק אדם מעט מביתו כבר יכלו לקיים בו הכנסת-אורחים, אך היום?
אמר הגאון הגדול רבי יעקב אדלשטיין זצוק"ל, שבימינו כאשר עוזבים את הדירה ונותנים אותה לאורחים - זה קיום הכנסת אורחים! אז המצווה נותרה, אלא שהיא פשטה צורה ולבשה צורה חדשה.

על דא ועל הא

מה עדיף יותר - לצבוע דווקא כעת, בערב פסח, את חדר הילדים, או לשבת עם הילדים וללמוד איתם את עניני ליל הסדר? לעסוק בוילונות, או להכין לבני הבית ארוחה מבושלת באווירה נינוחה?

"להפעיל שיקול דעת" - הרה"ג רבי שמאל ברוך גנוט שליט"א

אדם מעשיו בהשכל וביושר. אך יחד עם הרגישות הגדולה של מרן הגרש"ז זצוק"ל לריבוי העסק בנקיון הפסח, כשמנהג ישראל תורה, קרא פעם אליו תלמיד שהיה יתום מאב, טרם שובו הביתה לקראת חג הפסח, והדריכו שבשעת בדיקת חמץ ישתדל שלא להאריך כלל יותר מן הנחוץ לקיום החובה כדין, כי מעמד זה של הבדיקה הריהו קשה וכואב ללבה של אלמנה, בהזכרה על כל צעד ושעל באופן הבדיקה של בעלה, ויש, אפוא, לשקול היטב במאזני שכל טוב ויראת שמים, ולתווך בין הזהירות היתרה מלצער אלמנה ובין חובת היום. הזמן הלחוף של ימי ההכנה לקראת פסח הוא זמן שצריך להפעיל בו הרבה שיקול דעת וסולם ערכים. מה חשוב יותר ומה חשוב פחות. לנקות בשואב אבק את הבית היא הכנה חשובה למצוה, אך אם נעשה זאת בשעות הצהריים או הלילה, נוכל להפריע לשכנים לישון; לדרוש מבני הבית לנקות מקומות שההלכה אינה מחייבת לנקותם, היא מעלה נפלאה, אך אם היא באה על חשבון האשה, זאת לא חומרא אלא קולא, קולא בבין אדם לחברו. וכן עוד כהנה וכהנה דוגמאות, שכל אחד מכיר בעצמו ובאורח חייו. בשבת האחרונה הקראנו בסעודת השבת מתוך ספר על הלכות כיבוד הורים, מעשה באחד מגדולי האדמו"רים שהקפיד ביותר שלא לאכול 'שרויה' בפסח. באחד מימי הפסח התיישבה לידו אמו הזקנה וטבלה בצלחת המרק שלו חתיכת מצה, כדי שתוכל לאוכלה רכה, בגלל שינייה החלשות. האדמו"ר המשיך לאכול מצלחתו כאילו לא קרה דבר, וכשנשאל לאחר מכן מדוע לא הפסיק לאכול את המרק, השיב: "כיבוד אם היא מצוה מהתורה ואילו לא לאכול 'שרויה', הוא מנהג של חומרא". והנה כמה עובדות נפלאות בענין, ממרן רשכבה"ג בעל איילת השחר זיע"א, מתוככי הגדת 'אהלי תורה':
הגאון רבי אי"ש יוז'וק שליט"א, שאל את רבינו זצוק"ל איך

בשנת תשס"ט נערך מעמד אדיר בבני ברק, של 'ברכת החמה', המתרחש אחת ל-28 שנים. והנה בערב שבת הגדול תשס"ט, פורסם ברחובות בני ברק ובכתבי עת, מכתבם של מרן הגר"ש וואזנר זצוק"ל ושל יבלחט"א מרן פוסק הדור הגר"נ קרליץ שליט"א, אודות הנשים, כי "אף הנוהגות לברך ברכת החמה, מכל מקום אין ראוי ונכון שנשים יתאספו ברחובות קריה, אלא תברכנה בביתן או סמוך לביתן".
מדוע? מרן בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל הסביר: "בבוקרו של יום ערב פסח הנשים לחוצות מאוד, ובנוסף לכך שאין זה ע"פ התורה שייצאו לרחובה של עיר, הרי אם יצטרכו ללכת דרך של 10-15 דקות, וישהו זמן ארוך במעמד, ואחר כך יאריך זמן נוסף עד שישבו לביתן, כך הן יהיו לחוצות יותר ויותר, אולי על חשבון הדברים החשובים ביותר - ההכנות לחג הפסח וביעור החמץ. זוהי טובה גדולה שלא ילכו, ועל כן על פי התורה וההלכה אין להם להשתתף!" ... (מתוך הספר "ולא שבט הלוי בלבד")

ב'הליכות שלמה' מובא שמרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל השיב לשואלים אודות ההנהגה הרצויה בניקיון הבית לקראת הפסח, שאם כי על פי ההלכה נמסרו לנו כללים ברורים, ואין חיוב כלל להוסיף עליהם, מכל מקום כבר נהגו אמותינו מעולם להרבות יותר בעסק זה, כמו שהזכירו כבר ראשונים, וידועים דברי הרדב"ז, שחיפש טעם לחומרא דחמץ, וסיים: "על כן אני סומך על מה שאמרו רז"ל במדרשות, כי חמץ בפסח רמו ליצר הרע והוא שאור שבעיסה, ולכן גרש יגרש אותו האדם מעליו, ויחפש עליו בכל מחבואות מחשבותיו ואפילו כל שהוא לא בטל". וטרחה זו גם מועילה להחזיר בלבבות חומר איסור חמץ, ולכן יש לנשים לעשות כמנהגן, ואף האנשים יסייעו בידן כפי הצורך, ויכלכל כל

פנה אח"כ רבינו לנכדו ואמר: "תאכל את שארית הבננה". הנכד סרב. הוא אינו אוהב כל כך בננה. נימק רבינו: "בננה שלא אוכלים, משחירה. סבתא תקום ותראה שהבננה השחירה, ידאב ליבה. אני רוצה שתצטער. לזרוק, זה 'בל תשחית'. תאכל, בבקשה". והנכד בשלו. בירך רבינו, ואכל בעצמו.

מה שהנכד לא ידע הוא, שעד אז לא אכל רבינו בננה. כידוע, שיח הבנות צומח מחדש בכל שנה, אבל שורשיו נשארים בארץ. אמנם בשו"ע (או"ח רג, ג) נפסק שברכתו 'בורא פרי האדמה', אך לדעת התוספות ברכתו 'בורא פרי העץ', ואף בדעת השולחן ערוך יש שכתבו שברכתו 'האדמה' מדין ספק, ויתכן שיש אף לחשוש לערלה. הכרעת ה'משנה ברורה' והחזון איש היא שברכתו 'האדמה' בוודאות. ורבינו, כדרכו חשש לעצמו אף לדעות יחידות, ונמנע מאכילת בננה.

אבל אם יש ספק קל, שמא הרבנית תצטער מעט, עבר על גדרו, ואכלה (מוסף שב"ק, ד' טבת תשע"ח).

מה עדיף יותר - לנקות אבק, או שהאשה תשב נינוחה בליל הסדר, תקיים בשמחה את 64 מצוות ליל הסדר (עליהן כתבנו בשנים קודמות)?

מה עדיף יותר - לצבוע דווקא כעת, בערב פסח, את חדר הילדים, או לשבת עם הילדים וללמוד אותם את עניני ליל הסדר? לעסוק בוילונות, או להכין לבני הבית ארוחה מבושלת באווירה נינוחה?

אלו שאלות לא פשוטות, אך בשיקול דעת נכון נוכל לקבל החלטות מושכלות.

(נקודה למחשבה, יתד נאמן)

נותנים לילדים בשבת עוף עם עצמות, הם עלולים להיכשל חלילה באיסור בורר. אולי עדיף להגיש להם עוף בלי עצמות?"
שאל רבינו: "איפה יש עוף בלי עצמות?"
ענה: "יכינו מערב שבת, יוציאו את העצמות".
שאל רבינו: "מי יוציא את העצמות, אתה תוציא?"
"האמא תוציא".

הפטיר רבינו: "וכי אין לה די עבודה בערב שבת, שאתה רוצה להוסיף לה עבודה?"
אמר: "היא העלתה את השאלה, היא מעוניינת לעשות את הדבר הטוב ביותר".
ענה רבינו: "יש לה מספיק עבודה ביום שישי, אין להכביד עליה!"

וסיפר מרן זצוק"ל שהגיע אליו אברך וביקש הסכמה לקונטרס הקורא להחזיר עטרה ליושנה, ולהקפיד על גילוי משקים. השולחן ערוך (יורה דעה קטז א) מתיר, והגר"א אוסר. השיג הסכמה מגדולי הדור. הודיעו מרן הגרא"ל זיע"א שלא יצטרף להסכמתם. נשאל מדוע.

אמר: "בוא נראה מה יקרה למי שמקפיד על גילוי (ורבינו הקפיד בו!): התינוק בוכה, והאם מכינה לו דיסה. מחממת את החלב, בוחשת את האבקה, ושומעת קול חבטה ויללה. הילדה נפלה, אולי נפצעה. רצה לראות, הרגיעה אותה וחזרה. הדיסה נשארה לרגע מגולה, יש לשפכה ולהכין מחדש".

אמר המחבר: "אבל זו חומרה ראויה!"
ענהו רבינו: "חומרות תחמיר על עצמך. אבל אתה הרי תלך ללמוד, ואת החומרה תשאיר לאשה? לא אתן לך הסכמה..."
עוד מענין זה: הרבנית קנתה בננות. השאירה במטבח על השיש כדי שרבינו יעשרן, ופנתה לנוח. רבינו קטע ראש בננה ועישר.

הסיפור היומי

עודם צועדים ברחוב, הגיע מולם שוטר. מאחר ולא היו להם דרכונים, הם הבינו היטב את חומרת המצב. יהיה עליהם להינמק במעצר כמה שבועות בטרם יגורשו מן המדינה. עשו שניהם "ויברח", והשוטר בעקבותיהם...

מעשה אמיתי שהתרחש בעיר ליביק שבגרמניה

לתוך בית - שלמזלו הטוב היה באותה שעה ריק מאנשים - והשליך את עצמו מתחת למיטה.
עודו שוכב שם אמר שהוא נודב מטבע לצדקה לעילוי נשמת רבי מאיר בעל הנס. "אלקא דמאיר ענני!" -
שמע שהשוטר נכנס בעקבותיו לבית, ומיד הבטיח: "רבי מאיר, אני נותן שני מטבעות!"
כיון שגילה אותו השוטר, הבין שכלתה אליו הרעה. אך אסור להתייאש והוא מיד הבטיח: "רבי מאיר, אני נותן שלוש! ארבע!

שמעתי סיפור נפלא - סיפר רבי יהודה ליב לאזארוב, מגיד מישרים בארה"ב. שמעתי זאת מאיש-אמת, אשר היה נוכח באזור ההתרחשות בשעת מעשה.
בעיר הגרמנית ליביק, התארחו שני יהודים מחו"ל - אנשי עסקים. עודם צועדים ברחוב, הגיע מולם שוטר. מאחר שלא היו להם דרכונים, הם הבינו היטב את חומרת המצב. עליהם יהיה כעשוי להינמק במעצר כמה שבועות, בטרם יגורשו מן המדינה.
עשו שניהם "ויברח", והשוטר בעקבותיהם. אחד מהם התפרץ

אלקא דמאיר ענני, אני נותן חמשה!-

השוטר הבין שהיהודי הזה לא מדבר לעצמו, אלא ליהודי השני שברח עמו, ושמח לצוד שתי ציפורים במכה. שלף אותו מתחת המיטה, העמיד אותו וציווה עליו: "דו יודע! תעמוד כאן ואל תזוז" - והתכופף שוב לשלוף את היהודי השני, מתוך ביטחון שגם אם הראשון יצליח להימלט הם כבר 'יחלבו' מהשני את

פרטי הראשון.

כיוון שהתכופף השוטר, שוב עשה מיודענו "ויברח" - והפעם בהצלחה. עיניכם הרואות - סיכם הרב לאזארוב - שאמירת 'אלקא דמאיר ענני' היא שהטעתה את השוטר והצילה את היהודי! (ישראל למברגר, מוסף שבת קודש)

עניינא דיומא - פסח

רבי אריה התקרב, ביד אחת חיבק את כתפו של הפועל ובשניה ליטף את המטאטא 'הנאשם', ואמר ברגש גדול: "יודע אתה, מקנא אני בך כל-כך"...

"לראשונה בחיי הרגשתי את עצמי נסיך" - סיפורו של פועל ניקיון ירושלמי

מבוכה גדולה ממלאת את ליבו של הפועל. משהו לא מסתדר. הזבל הנערם ליד החכם המלטף, החיוך המאיר, המטאטא המגושם מול טוהר הפנים. "כבוד הרב", הוא מנסה להבין. "אתם עוסקים בתורה בבית המדרש, תורת ד'. ואני, מה? זבל, זבל, זבל. אמנם בני ברוך שוקד גם הוא על התורה בישיבה, ואני כאן בזבל כדי לפרנס אותו". רבי אריה לוי נחרד חרדה אמיתית. "חלילה וחס. חלילה. אסור כך לדבר. איזו זכות נפלאה הופקדה בידיכם, לטהר את שווקיה של עיר האלוקים, שיהיה ליהודים נעים יותר! להאיר את עולמו של הקדוש ברוך הוא טרם אור היום, ועוד בכדי שתוכל לסייע בעד בנך שעמל יומם וליל על התורה! היה ברוך ומבורך..." עשרים שנה אחר כך, כשיעקב סיפר את הסיפור הזה, הוסיף את לב העניין: "לראשונה בחיי הרגשתי אז את עצמי נסיך, ואת המטאטא המגושם ראיתי כשרביט מלוכה - כְּלִי יוצר להמליך את בני ברוך בממלכת התורה".

דמותו המיטמרת של הגה"צ רבי אריה לוי זיע"א מתמזגת עם קימורי האבן של 'משכנות' עם זריחה. חיוכו הקבוע כבר רוחץ את האדרה בטל תחיה. מאחת הסמטאות מצטייר לפתע אוצר בלום: יהודי! יהודי ממש במלוא קומתו. מטאטא ענק בידו האחת, יעה בשניה, והוא מנקה בהם את פסולת הסמטאות בשולי המדרכה. יהודי עם מטאטא, אין ערוך לו בשעת בוקר, כשליבו של רבי אריה לוי עולה על גדותיו. הוא נעצר, מתבונן בעיניים נוהרות ב'מציאה' הנפלאה וקולו מתנגן ברוך: "צפרא טבא, רבי יהודי". יעקב חזיזה, פועל ניקיון בירושלים, הדחיק במבוכה את כף האשפה אחורנית, שלא תטנף את החיוך המאיר. המטאטא המזדקר נראה כחילול הקודש. הוא מקנח בבהילות את ידו ומטה את ראשו ביראת הרוממות. "בוקר טוב כבוד הרב". רבי אריה מתקרב, ביד אחת הוא מחבק את כתפו של הפועל ובשניה הוא מלטף את המטאטא 'הנאשם'. מלטף בהתפעלות ואומר ברגש גדול: "יודע אתה, מקנא אני בך כל-כך. איזו זכות עצומה. בוקר בוקר אתה עושה את ירושלים יפה יותר, נקיה יותר. ירושלים עיר האלוקים..."

(הרב ה' וילנה, יתד נאמן ערב פסח תש"ע)

עניינא דיומא - פסח

כנן אחת עשרה הייתי. שאלתי את מנהל היקב: "האם מוכרת לכם התופעה שכאשר דורכים את הענבים, מתנועע היין שבתביות?" לצדי עמד חברי הטוב. "אהרלה", לחש בחרדה, "זואם פערגסטו אזא נארישקייט!" מה אתה שואל כזו שטות!?"

"פה-סח" | הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על כחו של דיבור

הקדוש זצ"ל ("חומת אנך" מטות ב) בבאור הכתוב: "לא יחל דברו, ככל היוצא מפיו יעשה" (במדבר ל, ג), שפרש מורנו הרב רבי חיים

תמיד, לפני הקידוש בליל הסדר, היה אדוני אבי מורי ורבי ה"תפארת יחזקאל" זצ"ל מזכיר את דברי קדשו של מרן החיד"א

גם מנהל היקב נרעש. קרא בקול: "מה?! מהיכן אתה יודע?!"
כל העיניים נתלו בי. אמרתי: "כך מספר אבי, בשם החיד"א!"
"החיד"א?!" "תמה המנהל. בשבילו זו חידה. "מה זה?"
סיפרו שהיה רב גדול, חי לפני כמאתיים שנה וחיבר עשרות
ספרים, ושמו היה חיים יוסף דוד אזולאי, ראשי תיבות חיד"א.
אמר: "כך?! בכל שנה, כשהיין החדש תוסס, אנו שומעים
תסיסה במכלי הענק בהם מתיישנים היינות משנים עברו. היתה
זו תעלומה לגבינו, ויגענו מוחנו לחקור אותה. ואתה אומר
שהתופעה ידועה. האם הרב הוא כותב גם את סיבתה?!"
אמרתי: "כן, כדי שנדע שדיבור כאן פועל שם..."
כמה התפעל! כאות הוקרה לחידה שנפתרה הורה להעניק
בקבוק יין לכל ילד. העלו שני ארגזים לכל אוטובוס...

אשר בחר בנו מכל עם

באחרית ימיו היה אדוני אבי מורי ורבי הגאון הצדיק ה"תפארת
יחזקאל" זצ"ל מסובל בייסורים קשים ומרים. בחודש ניסן, חודש
פטירתו, אושפז בבית החולים. שכב על ערש דווי והתייסר נוראות.
התחנן בפני רופאו המסור, פרופסור רקובר, שישחררו לליל הסדר
כדי שיוכל לקיים מצות "והגדת לבנך", אבל הפרופסור הודיע
שזה לא בא בחשבון במצבו הקשה וחולשתו הנוראה.

ברם, הפרופסור נוכח שהצער על כך מזיק לו יותר, ראה
שהדבר בנפשו, ושחררו. שעה קלה לפני כניסת החג הגיע לביתו
בכסא גלגלים כשהוא באפיסת כוחות. קשה היה להאמין שבמצב
כזה יוכל לשבת ליד השולחן, ומי מדבר על עריכת הסדר. אבל
אין דבר העומד בפני הרצון. בכוחות על אנושיים לבש את הקיטל,
וחרג שארית כוחותיו לקרוא בקול גדול: "קדש!" ועכשיו, ינוח
שעה קלה ויאזור כח להמשיך...

אך לא, מיד אחז הגביע בידו והחל לקדש במתיקות ובדבקות,
כדרכו בקודש. ובהגיעו למילים "אשר בחר בנו מכל עם, ורוממנו
מכל לשון" פרץ בבכי נרגש, כדרכו מימים ימימה ויותר, עד שכל
הנוכחים בכו אתו, כולל האחות הראשית במחלקה שבקשה
מהפרופסור להתלוות אליו ולהשגיח עליו, כי מצבו גבל בפיקוח
נפש. וקווי ה' יחליפו כח, בתוקף חולשתו הנוראה וייסוריו העצומים
ניהל את הסדר בהתלהבות ורגש עז, והתאמץ לאכול את ה"כזית"
מצוה בהידור. אנו ראינו שהוא אוכל בקושי ובמסירות נפש.
האחות ידעה כמה קשה לו וכמעט מן הנמנע. התפעלה כל כך עד
שהתחזקה, ונשאה לבן תורה ירא שמים, ובנתה בית נאמן בישראל!
(מתוך הגדה של פסח 'מקרבן לתורה')

ויטאל זצ"ל בשם רבי שמעון טירנו זצ"ל, שישגיח האדם שלא
יעשה דבריו חולין, כי כל דיבור אם טוב ואם רע פועל בעולמות
העליונים לטוב או למוטב, ובורא סנגורים או קטגורים.

וכתב מרן החיד"א זצ"ל שאין לתמוה איך הדיבור כאן פועל
גדולות ונצורות במרום. שהלא נראה שהיין הסתום וחתום בחבית
במרתף, מתנועע בעצמו בדריכת הענבים, אף שהגת רחוקה מאוד,
"וזה ניכר ונודע" [עד ג' שנים ושם כתב עניין זה בשם ה"תולדות
יעקב יוסף" זצ"ל, ששמע מפי בנו הצדיק רבי ישראל נחמן זצ"ל],
כך גם הדיבור כאן מעורר בעולמות העליונים. ולפיכך: "לא יחל
דברו ככל היוצא", ראשי תבות [עם הכולל] גימטריא "יין".

לכן, אמר אבי זצ"ל, תקנו ברכות רבות על היין. לדעת
שהברכה פועלת במרום גדולות ונצורות. ובפסח, שנצטוינו על
"פה סח", סיפור יציאת מצרים שכל המרבה בו משובח, תקנו לנו
ארבע כוסות, להדגיש ביותר לקח זה, שדורכים את היין פה והוא
מתנועע שם!

בנוסף לאמירת ההגדה, היה אבי זצ"ל כמעין המתגבר
בפרושים ובאורים על ההגדה וניסי יציאת מצרים. אבל בכל
שנה חזר על אמרה זו, כהקדמה לכל מה שיאמר, לדעת עד כמה
הדיבור פועל.

בשעתו למדתי בתלמוד תורה דושינסקיא בירושלים.
התלמידים רובם ככולם בני עניים שמהם תצא תורה, והדחק
היה רב. יום אחד ביקר נדיב בתלמוד תורה, התעניין, וסיפרו לו
שהתלמידים אינם יוצאים מארבע אמות של הלכה. לא היה מושג
של טיול. גם לא היה מהיכן לממן. החליט לממן בל"ג בעומר
טיול ליקב בראשון לציון. כדי לקבל מושג, כאילו היו מודיעים
לתלמידי ה'חיד"א שיוצאים לטיול בחוף לארץ!

יצאנו בשיירה של ששה אוטובוסים, לרוב הילדים היתה זו
היציאה הראשונה בחייהם מירושלים. והדרך ארוכה כל כך, למי
שזוכר: חניה בהר טוב, ודרך רמלה וצפונה עד זכרון יעקב, ובדרך
רואים את הים הגדול, יום של חויה! הגענו, ומנהל היקב בכבודו
ובעצמו הדריך אותנו. ראינו את הסרט הנע, איך ח"י בקבוקים
בשורה מתמלאים ללא מגע יד אדם, וזרוע מתכת יורדת ופוקקת
אותם. פלאי פלאות, בתום הסירור שאל: "יש למישהו שאלות?!"
כבן אחת עשרה הייתי. שאלתי: "האם מוכרת לכבודו התופעה,

שכאשר דורכים את הענבים, מתנועע היין שבחביות?!"
אני זוכר שלצידי עמד חבר טוב, כיום הוא מרביץ תורה
נודע, התחלחל לשמע השאלה. "אהרלה", לחש בחרדה, "וואס
פערגסטו אזא נארישקייט!" מה אתה שואל כזו שטות?!

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הנזהרים במצה שרויה - האם יכולים למרוח גבינה על המצה? ומה יעשו אם נגעה המצה במרק?

דיני אכילת מצה שרויה - הלכה למעשה מאת הרה"ג רבי יצחק פוקס שליט"א

שמותר לשתות מים תוך כדי אכילת מצה, כשהמצה כבר בפה (שערי תשובה שם ומשמעות דברי המג"א (תס"ו, א).
ב. נפל פירור מצה לתבשיל, אפילו למחמירים, אין הדבר אוסר את שאר התבשיל, שעד כדי כך לא קיבלו להחמיר (שו"ת שבט הקהתי ג, קע"ח) ונמסר בשם החידושי הרי"מ: "משהו חמץ אסרו, משהו מצה לא אסרו".

סוגי נוזל ומאכל היוצרים 'השריה' למחמירים שלא לאכול מצה שרויה

מי פירות - יש מחמירים שלא להשרות מצה בשום מיצי פירות, אפילו טהורים, שמא יעוררו מי הפירות את כוח המים שבמצה, להחמיץ (שו"ע תס"ב, ב; סמא דחיי י"ג, ו; וכן נהג הגרי"י קניבסקי זצ"ל, אורחות רבנו ב, עמ' נ). ויש שלא החמירו כלל להשרות מצה במי פירות, שהרי בעצמם אינם מחמיצים כלל, ולאחר אפיית המצה אין בה כלל מים (שו"ע הרב בתשובה, ו; שערי תשובה שם וכן נהג האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל בעל 'דברי יציב').

יין - ברוב היינות מעורב מעט מים, פרט ליינות ביתיים - שבלא מגע מים. שמן - כמי פירות, שבוודאי לא התערבבו בו מים (שו"ע תס"ד, א; ובמשנ"ב, א).

חלב - אין מעורב בו מים, ודינו כמי פירות (רמ"א תס"ו, ה; ועפ"י פרסומי ועדת מהדרין - תנובה).

חמאה - אפילו למחמירים במי פירות, כשהחמאה קרושה מותר למרוחה על המצה (משנ"ב תס"ו, כ"ו; ושו"ת שבט הקהתי ד, קל"ב).

גבינות - אין בהם כלל הימצאות מים, פרט לגבינת קוטג' (פרסומי ועדת מהדרין, תנובה).

ביצה - כמי פירות (שו"ע תס"ד, ד). מכל מקום, ביצה קשה שאינה רטובה במים בוודאי ניתן להניחה על המצה, כשם שמותר להניח אבוקדו על המצה אפילו למחמירים במי פירות.

מיונז - העשוי רק משמן וביצים, כמי פירות; מעורב בחומץ או בדבר שיש בו מים - אין להביאו במגע עם המצה.

'חריין' - מסלק המבושל במים - אין להניחו על המצה.

המתארחים בבית האוכלים שרויה

מן הראוי להכין לאורחים שאינם אוכלים 'שרויה' את הבישולים, בכלים נפרדים, ואין בחילוקי המנהגים באותו מקום

ישנם אנשי מעשה שמחמירים שלא לאכול בפסח מצה שהושרתה או בושלה במים, מחשש שמא נשאר על גבי המצה מעט קמח שלא נילוש ולא נאפה כראוי, וכן נוהגים רוב החסידים (שערי תשובה ת"ס, י; מחצית השקל תנ"ח, ד; ושולחן הרב תשובה ו).

דעת המתירים אכילת מצה שרויה: אין לחשוש להישארות קמח - בפרט בימינו שאופים מצות דקות, ובמאפיות אין מצוי הקמח באזור האפייה, וכן נהגו הגר"א במעשה רב, פסח; והחתם סופר (מנהגי חת"ס י, כ"ה) ובשו"ת שאילת יעב"ץ (י"ב, ס"ה) כתב: "אין למנוע שמחת יום טוב בהעדר מטעמי מצה מבושלת מחמת חשש רחוק".

הכרעת מרן החפץ חיים זצ"ל במשנה ברורה (תנ"ח, ד): "ופשוט דכשנאפה קודם פסח, אפילו היה בו משהו חמץ בהקמח, כבר נתערב ונתבטל, ומותר אחר כך לבשל המצות בפסח, דאין חימוץ אחר אפיה. ויש אנשי מעשה שמחמירין על עצמן ואין שורין ואין מבשלים מצות בפסח, מחשש שמא נשאר מעט קמח בתוך המצות מבפנים שלא נילוש יפה, ועל ידי השריה יתחמץ, ועיין בשערי תשובה שמצד הדין אין לחוש לזה, דאחזוקי איסורא לא מחזקינן, ובפרט בימינו שנוהגין לעשות ריקיין דקים. ומכל מקום, מי שנוהג בחומרא זו, אין מזניחין אותו".

הנהגות הנזהרים מאכילת מצה שרויה

א. משתדלים שהמצות תהיינה תמיד מכוסות, שלא יפלו פירורי מצות למים או לתבשיל נוזלי, ויש המסירים את המצות מן השולחן בטרם מביאים מרק.

ב. יש שוטפים את כלי האכילה משאריות המאכלים מיד בסיום האכילה, ואף בשבת ויו"ט, אף שאינם צריכים כבר לאותם כלים לאכילה (שו"ת מנחת יצחק ח, מ"ג).

ג. רבים מהחסידים קיבלו חומרת שרויה, אפילו לעניין בליעות הכלים, ואינם משתמשים בפסח בכלים שבישלו או אכלו בהם בפסח מצה שרויה.

הקלות אף לנזהרים ממצה שרויה

א. נגעה מצה במים או במרק או תבשיל, ואוכלים אותה מיד - מותר, שהרי אין שיעור זמן להחמיץ, ולכן אפשרי להיעזר במהלך אכילת דג עם רוטב, בפרוסת מצה הניתנת מיד בפה. ובוודאי

ודינה כהולך למקום שנהגו היתר בדבר מסוים, שאינו צריך התרה (דעת הגר"מ שטרנבוך שליט"א, שו"ת תשובות והנהגות א, ד"ש).

משום "לא תתגודדו" (שערי תשובה ת"ס, י). אשה שבבית הוריה לא אכלה שרויה, ונישאת, ובעלה אוכל 'שרויה' - אינה צריכה התרת נדרים, מאחר שזה מנהג משום חומרה שלא מעיקר הדין,

השו"ת היומי

האם ראוי לברך ברכת האילנות בשבת?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

לא נעלם ממנו יסודות ברורים בתיקוני הברכות והמצוות, אלא שכידוע בחול הבירורים הם להעלות חלקי הקדושה מתוך הטומאה משא"כ בשבת שהעולמות עולים ופורשים מן הטומאה ואז כל התיקון הוא ברירת אוכל מאוכל [ע"י משנ"ב והל' סי' ש"ט ס"ג בב' מיני אוכלין], וכידוע ליודעי חן שזה שורש איסור בורר בשבת שחייב סקילה כיון שמחזיר חלקי הקדושה להתברר מן הטומאה, ולכן שפיר קאמר הקדוש הכף החיים דברכת האילנות שיסודה לביור חלקי הנשמות המגולגלים בצומח בזה ודאי אין לעסוק במלאכה זו בשבת.

ושמעתי שגאון אחד שאל את הכף החיים ע"פ טעמו, דא"כ העושה תשובה שמבואר בספה"ק שע"י דמעותיו נמחק רושם עוונותיו ממצחו, וכי יאסר לעשות תשובה בשבת משום מלאכת מוחק? והשיבו הכף החיים על אתר שזה מוחק שלא ע"מ לכתוב. והשי"ת יאיר עינינו בתורתו הקדושה, אמן.

שאלה: האם יש להמנע מברכת האילנות בשבת?

תשובה: הכף החיים (סי' רכ"ו סק"ד) כתב בשם הגר"ח פלאג'י שלא לברך ברכת האילנות בשבת שמא יטלטל את האילנות או יתלוש בשבת, והוסיף דבר חידוש, שלדברי המקובלים שהברכה גורמת לברר נצוצי הקדושה מן הצומח יש בו איסור בורר, ולכן אסור לברך ברכה זו בשבת ויום טוב.

ורבים תמהו על דבריו בתרי תמיהה: אלו שאינם בקיאים בסודות התורה לא ידעו ולא יבינו כיצד הוי בורר ע"פ הקבלה, ודברי תורה מדברי קבלה לא ילפינו; ואותם שעומדים בסוד ה' המה ראו כן תמהו, שהרי בכל עשיית מצוה וברכה מעלים בירורים בין בחול ובין בשבת, ומה נשתנה ברכת האילנות משאר ברכות שמברכים בשבת, ואדרבה, יש מי שהקפיד לברך ברכת האילנות דוקא בשבת כדי להשלים למאה ברכות.

ולוא שאיני ראוי הייתי אומר לברר מקחו של צדיק, שודאי

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

אדם שדיבר לעצמו בקול ואחרים שמעו - עובר באיסור לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

(שו"ע למידות טובות פ"ח ס"ק ב).

ומה הדין באדם שדיבר לעצמו ולא נזהר שלא ישמעו אחרים? לכאורה היה מקום לומר, שגם באופן זה אין לו סיבה לשער שתיכנס שנאה בלב השומעים, משום שאינו מתכוון כלל שישמעו. אמנם כתב בשו"ת אז נדברו (חי"ד סי' סו ט), שלכאורה נחשב הדבר כפשיעה, ועבר איסור אם למעשה מישהו שמע, וכ"ש שעובר באופן שסיפר לאחד, והלה מסיבה מסוימת לא שמע, אך אחר שעמד שם שמע.

בסעיף הנלמד היום (רכילות כלל א' סעיף ג') כותב החפץ חיים, כי על איסור רכילות עוברים גם אם אינו מתכוון ברכילות להכניס שנאה בלב השומע על אותו פלוני, ואפילו אם לפי דעתו בדין עשה אותו פלוני - בכל זאת, אם הוא משער שעל ידי הדברים יתיכנס שנאה בלבו של השומע, עובר באיסור רכילות.

בביאורים ומוספים מציינים, כי משמע מדברי ה'חפץ חיים' שאם לא היתה לו סיבה לשער שהשומע ישנא את האדם עליו סיפר, לא עבר באיסור רכילות אף אם למעשה נגרם כן. וכעין זה משמע לעיל (ח"א כלל ג ס"ד), וכן כתב למעשה הארח מישרים

יבמות דף לה

האם אפשר להתנות קידושין בכך שיזכו לזרע של קיימא?

ובן אין לו

הכל יהיה בטל למפרע ולא יהיו חלים כלל, וטבעת הקידושין שנתתי תהיה מתנה בעלמא. ועל תנאי זה אני מקדשך ונוהג איתך כבעל ואישה כל זמן שאהיה עימך. ואני נשבע על דעת רבים ... שלא אוכל לבטל תנאי זה באף תנאי בעולם. ולראיה באנו על החתום דייני סלוניקי ...

ופסק הרמ"א (אהע"ז קנ"ז ד' ועיין ב"ש ו' וב"ח) 'המקדש אישה ויש לו אח מומר, יוכל להתנות בתנאי כפול, שאם תיפול לפני המומר ליבום, שלא תהיה מקודשת.

יסוד תנאי זה הינו על פי דברי המהר"י ברונא ו"תרומת הדשן". ואע"פ שה"בית יוסף" תמה וכתב: מאחר שאין ההיתר מבואר בתלמודים, היאך ניתן להקל בדבר? על כן נשתקע הדבר, ולא ראינו ולא שמענו מי שהתנה כן... הרי ב"פתחי תשובה" הביא אחרונים רבים (תה"ד רכ"ג, פת"ש ח' ט', ועיין 'ישורון' ח' ט' י' קונטרס "אין תנאי בנישואין") המסכימים להלכה ולמעשה לתנאי זה.

(גליון נר לשולחן שבת)

בספר שער אשר (שו"ת אהע"ז נ"א "מזכרת החליצות") מובא נוסח תנאי שנכתב ע"י בית דין של העיר סלוניקי שעושה החתן עם הכלה בשעת הקידושין, כשיש לו אח משומד או נעלם, כדי שהכלה לא תזדקק ליבום ולחליצה:

אנחנו בית הדין הבאים על החתום הודענו נאמנה כי בא אלינו הבחור ... ביום חתונתו עם הכלה ... וידוע לכל שיש לו אחמשומד, מזה זמן שהמיר דתו. והנה מדאגה שאם חלילה יפטר לבית עולמו בלי זרע של קיימא, הכלה עלולה להשאר עגונה.

על כן כה היה דברינו לחתן, שיעשה על פי מה ששמענו מרבני סלוניקי, וכך עשה החתן הנזכר כפי שדברנו אליו - בשעה שקידש את כלתו בפני העדים אמר: אני מקדש אותך על תנאי שאם לא אמות בלי זרע של קיימא אזי יהיו הקידושין חלים מעכשיו תיכף, וגם החופה והנישואים יהיו קונים קנין גמור.

אבל אם חלילה אמות בלי זרע של קיימא, אזי יהיו הקידושין בטלים ומבוטלים והיו כלא היו, וגם החופה וכל קניני האישות

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

לשמוע ולל השומיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

אם נקב חוטי הציצית התרחב והגיע עד לקצה הבגד - האם הציצית כשרה?

או שהנקב התרחב, באופן שלא נותר שיעור קשר גודל בין שפת הבגד לנקב, הציצית כשרה, כיון שבשעת עשיית הציצית נקשרו החוטים במקומם, והתורה הקפידה רק על שעת העשייה: "ועשו להם", כלומר, שלפחות בשעת העשייה יהיו החוטים מונחים במקום הראוי.

[שו"ע יא, ג' ומשנ"ב ג]

כפי שלמדנו, חכמינו ז"ל דרשו מהכתוב על מצות ציצית: "וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כְּנֵפֵי בְגֵדֵיהֶם", שהנקב המיועד להשחלת חוטי הציצית, צריך להיות על הכנף, כלומר, במקום משמעותי בבגד, ולא בקצה הבגד, ולכן, יש להרחיק את הנקב יותר משיעור 'קשר גודל' משפת הבגד. ואם הרחיקו את הנקב כדין, ולאחר מכן נקרעו שולי הבגד,

מדוע נוהגים לתפור את נקב חוטי הציצית בתפירת חיזוק מיוחדת?

יישארו תמיד במקומם הראוי, והמרחק שבינם לבין שפת הבגד לא יתמעט. ומחמת החשש האמור, כל שכן שאסור למעט בכוונה תחילה את המרחק בין הנקב לשפת הבגד; ויתרה מזו, באופן זה - יש מהאחרונים שהסתפק אם הציצית כשרה.

[שו"ע יא, ג' ומשנ"ב נא; ביאורים ומוספים דרשו, 66]

כאמור, בדיעבד, לאחר שהציצית נעשתה כדין, הריהי כשרה אף כשהמרחק בין שפת הבגד לחוטים התמעט, ואין בו שיעור 'קשר גודל'. אולם, מאחר ולא כולם בקיאים בדיון זה של 'בדיעבד', יש לחשוש שהרואים את בגד הציצית בצורה כזו, יטעו לחשוב כי צורה זו כשרה לכתחילה; ולכן, נוהגים לתפור תפירה מיוחדת לחיזוק שפת בגד הציצית, וכן סביבות הנקב, כדי שהחוטי הציצית

מה נהג הגרי"י קנייבסקי זצ"ל לחתוך מכנפות טליתו?

לדעת השולחן ערוך, יש למודדו מקצה השוליים, ולדעת הרמ"א, ראוי למודדו מקצה הבגד עצמו. ולכתחילה, אין לעשות שוליים כאלו בכנפות הבגד; והגרי"י קנייבסקי זצ"ל, נהג לחתוך שוליים אלו מכנפות טליתו, באורך וברוחב של עשרה סנטימטרים.

[שו"ע יא, ג' ומשנ"ב נד רנז; ביאורים ומוספים דרשו, 70]

כאמור, את הנקב להשחלת חוטי הציצית, יש להרחיק לפחות שיעור 'קשר גודל' משפת הבגד. וכמו כן, כפי שלמדנו, יש לעשות את הנקב בתוך שיעור 'שלוש אצבעות' משפת הבגד. ובגדים שיש להם 'שוליים' שאינם ארוגים בשתי וערב, אין שוליים אלו נחשבים כחלק מן הבגד, ולכן אין לקשור בהם את חוטי הציצית, אולם את שיעור שלוש אצבעות יש למדוד מקצה השוליים, ולא מקצה הבגד עצמו. ובנוגע לשיעור קשר גודל -

* נאמר בתורה על מצות ציצית: "וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כְּנָפֵי בְגָדֵיהֶם". ופירשו חכמינו ז"ל, שאת הנקב להשחלת חוטי הציצית, יש לעשות בבגד הציצית במקום הנקרא 'כַּנֶּף', דהיינו קצה הבגד, ולכן, אין להרחיקו מעבר לשלוש 'אצבעות' משפת הבגד. וכמו כן, צריך לעשותו על הכנף, ולא תחת הכנף, דהיינו, במקום משמעותי על גבי כנף הבגד, ולא בקצה הבגד ממש.
* מנהג רוב ישראל, לעשות נקב אחד בבגד הציצית, בין ב'טלית קטן' ובין ב'טלית גדול'. ובקהילות רבות נהגו - על פי דברי חלק מן הראשונים, ומנהג האריז"ל - לעשות בטלית קטן שני נקבים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה אומרים בשעת שריפת השמן והפתילות לאחר החנוכה?

ובסידור האריז"ל מובא, שבשעת שריפת השמן הנותר, יש לומר את פרק סז שבתהילים, 'למנצח בנגינות'. ובקהילות רבות, נהגו לשרוף את השמן והפתילות הנותרים מנרות החנוכה ברוב עם; ויש שהקפידו לשורפם דוקא ביום, כשריפת הנותר מן הקדשים בזמן בית המקדש, שאינה נעשית אלא ביום.

שמן שהוקצה למצוה להדלקת נרות חנוכה, אין להניחו להדלקת הנרות בשנה הבאה, מחשש שיטעו במשך השנה וישתמשו בו לצורכי חולין, ולכן יש לשורפו ולכלותו מיד לאחר החנוכה. ואם אין אפשרות לשורפו, ניתן להשליכו לאשפה בכלי סגור, או לרוקנו במקום שלא ידרכו עליו, כגון בכיור. ואסור לערבב את השמן בכמות גדולה של שמן אחר כדי 'לבטלו בשישים'.

[משנ"ב תרעז, יט-כ; ביאורים ומוספים דרשו, 28]

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

הלוח היומי

י' בניסן | רבי חיים מאיר ב"ר ישראל הגר זצ"ל, מוויז'ניץ, בעל אמרי חיים

בשנת ב' אלפים תמ"ט, הוא היום בו לקחו בני"א את השה לקרבן פסח במצרים ואירע בו הנס הגדול שלא פגעו בהם המצרים לרעה. בשנת ב' אלפים תפ"ט, הירדן נס לאחור ובו עברו בני ישראל בחרבה. ועוד ניסים גדולים אירעו ביום זה (ברכות מ"ח). בשנת ג' אלפים שצ"ה, מוצאת ושתי להורג בהוראת אחשוורוש.

יארצייט:

ב' אלפים תפ"ח: מרים הנביאה בת עמרם ויוכבד ע"ה, וביום זה נסתלקה בארה.
תרכ"ה: רבי יעקב צבי ב"ר גמליאל מעקלענבורג זצ"ל, אב"ד קניגסברג ובעל הכתב והקבלה.
תרל"ג: רבי חיים בנימין ב"ר חיים פונטרימולי זצ"ל, מאזמיר, בעל פתח הדביר.
תרפ"ה: רבי אברהם אבא ב"ר יהושע הרצל זצ"ל, בעל שפתי חכמים ונחלת אברהם.
תשס"ג: רבי שלום ב"ר מיימון משאש זצ"ל, רבה של ירושלים, בעל תבואות שם"ש, וחם השם"ש, שו"ת שם"ש ומגן ועוד.

הכרת טובה לבני הבית

המשגיח הגר"ש וולבה כתב: הכרת טובה היא מידה יפה עד למאוד, האישי יגע לפרנסה רוחנית וגשמית לבית, האישה יגעה בהנהגת הבית ופעמים אף בהשתדלות בפרנסה, ושלוש ביתם תלוי במה שכל אחד לא מתעייף מלהכיר טובת השני, ולהביע זאת בפה ובמעשה וגם עד זקנה ושיבה, ואפילו גדול שבגדולים.

(עלי שורח"ב, העבודה המוסרית פרק טו ועד ה)

נשתדל תמיד, ובפרט בערב פסח, להחמיא לכל אחד מבני הבית בדיבור ובמעשה ולהכיר טובה על עזרתם

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il